

Diehtjuohkin fuolaheddjiide ja mánáide/nuoraide ungdatabirra

Dán jagi čađahuvvo ungdatabirra du máná skuvllas. Buot mánát skuvllas ja gielddas leat bovdjejuvvon searvat guorahallamii. Ulbmil lea addit buori gova mánáid ja nuoraid dilis gielddas, danne lea dehálaš ahte nu olusat go vejolaš servet dasa. Guorahallan čađahuvvo skuvllas giđa mielde.

GUORAHALLAMA ULBMIL

- Addit mánáide ja nuoraide vejolašvuoda mitalit báikkálaš politihkkáriidda ja eiseválddiide mo lea bajásšaddat gielddas.
- Háhkát ođđa dieđuid mánáid ja nuoraid bajásšaddaneavttuid birra go gielda galgá bargat dáinna ahkejoavkkuin.
- Addit vejolašvuoda buohtastahttit eará gielddaiguin ja nátionála loguiguin, ja váikkuhit dutkamii.

MAN BIRRA MII JEARAHALLAT UNGDATAS?

- Oktavuohka skuvlii, ustibiidda ja váhnemiidda
- Astoáigi ja astoáigedoaimmat
- Mediageavaheapmi
- Dearvvašvuohka, loaktin ja eallinkvalitehta
- Givssideapmi

Nuoraidceahkis mii maiddá jearrat dáid birra:

- Njuolggadusaid rihkkun, veahkaválddálašvuohka ja gárrenmirkkot
- Váhnemiid oahppodási

MO ČAĐAHUVVO UNGDATA?

- Lea várrejuvvon okta skuvlatiibma vástidit jearahallamii.
- Jearahallan čađahuvvo elektrovnnalaččat ja galgá logget sisa Ungdata vástidansiidui soittolaš háválaskodain.
- Oahppit vástidit go russejit jearahallanskovvá. Lea vejolaš oažžut gažaldagaid lohkkjuvvot jitnosit jearahallanskovis. Go dán funkšuvnna geavaha, de galgá geavahit bealljebilttuid/bealljebunciid.

PERSONSUODJALUS

- Jearahallan lea anonyma, ii ge leat vejolaš identifiseret ovttaskasolbmuid dieđuin maid čohkkejuvvojit sisa.
- Ii oktage ovttaskasolmmoš sáhte identifiserejuvvot go jearahallama bohtosat almmuhuvvojit.

LEA EAKTODÁHTOLAŠ SEARVAT

- Jearahallan lea eaktodáhtolaš.
- Sii geat vástidit, sáhttet guođdit gažaldagaid maid eai hálit vástidit, vástitkeahtá, ja sáhttet gaskan heaitit vástideames jus dan háliidit.
- Fuolaheaddjit sáhttet biehttalit mánáid searvamis ja dieđihit dan gulahallanoahpaheaddjái/skuvlii.

GEARGGUSVUOHTA

Skuvldearvvašvuodabálvalus lea gearggus váldit vuostá ohppiid maŋŋá jearahallama jus oahppit dárbbasit sin.

GEAS LEA OVDDASVÁSTÁDUS UNGDATAS?

Jearahallama čađahit Velferdsforskningsinstituttet NOVA OsloMet – stuorragávpotunivertehta ja gárrenmirkkosuorggi regionála gealboguovddáš (KoRus) gieldda gohččuma vuodul.

LEAT GO DUS GAŽALDAGAT?

Váldde oktavuoda skuvllain dahje iežat regionála KoRus:in oažžut eanet dieđuid jearahallama birra. Jus háliideaččat jearahallanskovi davvisámegillii, dárogillii dahje eangalsgillii, de oáččut dan go válddát oktavuoda KoRus:in.